

De opdrachtgever ir. Sim Visser Kasteel Groeneveld

Aan de wieg van een succesvol product, visuele identiteit, website of interieur staan vaak opdrachtgevers met visie. In deze rubriek komen zij aan het woord.

Wie aankomt bij Kasteel Groeneveld loopt dikke kans een bruidspaar tegen te komen dat op aanwijzingen van een fotograaf bevalige poses aanneemt: het goed onderhouden kasteel met de al even goed onderhouden tuin is een populaire plek voor het maken van bruidsreportages. Vooral bekend is het kasteel door de Groeneveldtraditie om tentoonstellingen te baseren op werk van schrijvers en/of illustratoren van kinderboeken. De afgelopen jaren waren bijvoorbeeld Dikkie Dik, Kikker en Pieter Konijn te zien.

Maar Kasteel Groeneveld is méér dan een uitstekende woensdagmiddag bestemming (de tuin – een mix van een formele Franse tuin en de romantischer Engelse landschapsstijl – is prachtig, en er is een uitstekend lunchcafé met terras). Verrassend veel meer zelfs. Kasteel Groeneveld is sinds 1982 Nationaal Centrum voor Bos, Natuur en Landschap. Opdrachtgever daartoe is ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Groeneveld heeft een missie: mensen zodanig raken dat zij landschap en natuur bewust beleven en ontdekken. “Om dit te bereiken zetten we middelen in als debatten, lezingen, masterclasses en tentoonstellingen”, aldus Sim Visser, directeur sinds 1999. “En dan zijn er nog catalogi, boeken en brochures, en het drie- tot viermaal per jaar verschijnende Groeneveld Blad.”

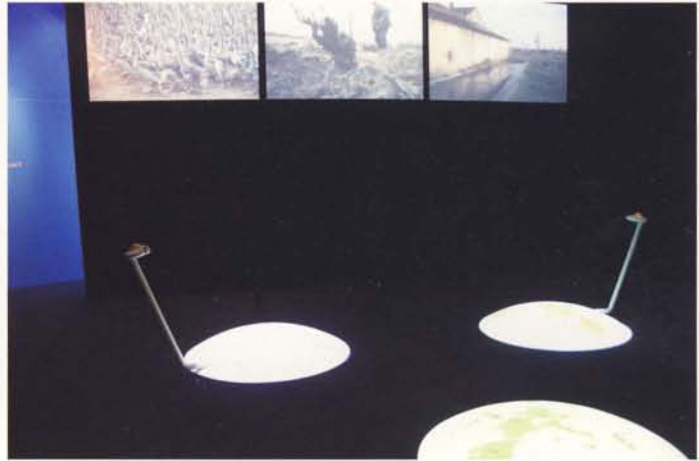
De Balie van de groene ruimte Om een indruk te krijgen, een greep uit de activiteiten van het afgelopen jaar: Debattenreeks ‘Randstad in het groen’, begeleid door een tentoonstelling, film en een

boekje; de familietentoonstelling ‘Het begin van de zee en andere verhalen van Annemarie van Haeringen’; de tentoonstelling ‘Ik ben beestjes – co-evolutie tussen mens en dier’; de Groeneveldlezing door de Amerikaanse fysioloog Jared Diamond; naar aanleiding van het Nederlands voorzitterschap van de EU het project ‘De Prijs van het Paradijs’, waarvoor journalist Herman Vuijsje en fotograaf Jan Banning over het platteland van vijf nieuwe lidstaten wandelden; ‘Nest’ een met behulp van kinderen door Andreas Hetfeld in het park gebouwd object, waarin per helikopter een ei werd gelegd; en de debattenreeks ‘Tussen Brink en Brussel’. Op de verzuchting ‘het lijkt de Rode Hoed wel, of De Balie’, reageert Sim Visser: “Dát is precies onze ambitie, Kasteel Groeneveld als De Balie van de groene ruimte.” Op de vraag hoe tentoonstellingen als Dikkie Dik en Pieter Konijn hierin passen, antwoordt Visser: “We vatten het breed op, hè? We proberen uiteenlopende groepen met elkaar in aanraking te brengen, in leeftijdscategorieën maar ook verschillende maatschappelijke groeperingen. Neem de tentoonstelling ‘Het begin van de zee en andere verhalen van Annemarie van Haeringen’. Hierbij kwamen allerlei filosofische vragen aan de orde. Zoals ‘waar begint de zee?’ en ‘waar begint de natuur?’ Die vragen én de antwoorden die kinderen hierop gaven hangen nu aan de wanden van een van de debatzalen. Moet je je voorstellen, dan zit je daar in een zwaar overleg over de uitvoering van het mestbeleid, en dan valt je oog op een pracht van een relativerende zinsnede.”

“... dan zit je in een zwaar overleg over de uitvoering van het mestbeleid, en valt je oog op een pracht van een relativerende zinsnede”

Uitgesproken opvattingen

Sommige activiteiten worden in huis bedacht en ontwikkeld. De tentoonstelling ‘Noorderlingen’ bijvoorbeeld is van eigen makelij. ‘Hybrid landscapes’ (nog te zien tot 9 januari 2006) daarentegen is overgenomen van het NAI, die de tentoonstelling in 2004 maakte voor de Architectuurbiënnale in Venetië. Wel is er een door de instellingen samen ontwikkeld debatprogramma aan toegevoegd. Sim Visser: “Wij zijn een opdrachtgever met uitgesproken opvattingen. Voor tentoonstellingen maken we zelf een compleet script, waarin we ideeën formuleren voor de regie, zaalopbouw enzovoorts. We werken niet met vaste bureaus, maar als blijkt dat we met een bepaald bureau goed uit de voeten kunnen, grijpen we er graag op terug. Phosfor uit Rotterdam bijvoorbeeld (‘Kikker’, ‘Een eeuw nieuwsgierigheid’, ‘Panorama bouwwerk-natuur’). Of Donald Jansen uit Den Haag (‘Groene hart, tussen droom en werkelijkheid’, ‘Pieter Konijn’, ‘Meer dan Boeren’). Ook met Platvorm uit Den Haag hebben we herhaaldelijk samengewerkt (‘De zomer van 1823’, ‘Platte eend’). Soms zit er iets bij de post wat onze nieuwsgierigheid wekt, en dan kan het gebeuren dat

het tot een opdracht komt. Zo kwamen we bijvoorbeeld aan Dwars Ontwerp uit Amsterdam, dat voor ons de speeltoestellen voor de Dierenparade, de inrichting van de Europatentoonstelling en de kunstenaarsconfrontatie Siberië-Nederland ontwierp. Bij iedere opdracht, zoals nu voor de nieuwe semi-permanente tentoonstelling 'Landschap en Verhalen', vragen we meerdere partijen om te offrenen. Dat móeten we ook, we zijn verantwoordig schuldig aan het ministerie, dus alles wat we doen moet traceerbaar zijn. Voor omvangrijke offertes betalen we overigens altijd."

Voor het Groeneveldblad is een vaste partner, Typography, Interiority & Other Serious Matters. De vormgeving van de boeken die Kasteel Groeneveld uitgeeft, is in handen van steeds weer andere ontwerpers.

Toekomstvisie van kinderen De afgelopen jaren verschenen er verschillende nota's over de toekomst van het Nederlandse landschap. Zonder uitzondering geschreven door en voor volwassenen. Omdat Groeneveld benieuwd is naar de visie en verwachtingen van kinderen – staan er nog koeien in de wei in 2025, hoe en waar denken ze

straks te zullen wonen? – is in één van de ruimtes van het kasteel een landschapslab ingericht. Ter inspiratie worden de gemaakte tekeningen, collages, maquettes en verhalen aangeboden aan beleidsmakers en planners. In de periode dat de plannen voor het landschapslab ontwikkeld werden, was Carolien Koopman (Bureau Binnenwerk) bezig met het neerzetten van de door haar vormgegeven tentoonstelling 'Monkie, Platvoetje & co', gebaseerd op de boeken van Ingrid en Dieter Schubert. Hoewel de directie de vormgeving van deze tentoonstelling (die werd ontwikkeld door Eye Opener Exhibition, Koopman werd niet door Groeneveld aangestuurd) wat terughoudend vond bleek dat zij goed aanvoelde wat Groeneveld met het lab voor ogen had.

Brug Koopman werd gevraagd om aan de slag te gaan met Groenevelds wensenlijstje en aan te sluiten op de site die door Net Biz (Enschede) was ontwikkeld. De maquette werd vrijwel helemaal goedgekeurd. Centraal in de ruimte staan een grote laboratoriumtafel en twee vitrines met reageerbuisjes gevuld met gedroogde insecten en zaden. Aan de wanden hangen ordnerhouders in de

vorm van distilleerkolven – hiermee speelt Koopman in op het logo van de tentoonstelling – gecombineerd met aan staaldraad opgehangen frames die aan vijf thema's zijn gewijd. Hoog tegen de wand hangen luchtballonnen ('opgestegen' uit de lager hangende kolven) waarin panelen met kleine bij de thema's passende objecten. De tentoonstelling werd 'leeg' opgeleverd, de ordners en schappen moeten met de resultaten van ter plekke uitgevoerde experimenten worden gevuld. De uitvoering was in handen van een interieurbouwer waarmee Koopman veel samenwerkt.

'Landschapslab.nl het Nederlandse landschap in 2025' (nog tot eind oktober) is illustratief voor Groeneveld's missie – het landschap als thema, gericht op meer generaties, toekomstgericht, met inzet van kunst, en het slaat een brug tussen beleid en jeugd.

— Brigitte van Mechelen